

Östersundom-seuran mielipide osallistumis- ja arviointisuunnitelmaan

Östersundom-seura esittää mielipiteenään alueen suunnitteluperiaatteista ja osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta seuraavaa:

1. Yleiskaavan sisältö:

Suunnittelun tavoitteet

Kommentteja muutamiin tavoitelausemiin:

"Suunnittelun lähtökohtana ovat paikalliset ominaispiirteet"

Alueen ominaispiirteitä ovat suojelualueet, metsät ja kulttuurimaisema. Kaavailtu asukasmäärä 50 000-80 000, ei mielestämme mahdollista näiden piirteiden säilymistä.

"Alueen joukkoliikenteen perusratkaisuna tulee olemaan metro"

Metron ja muiden raideliikennevaihtoehtojen välillä ei ole tehty selkeää lopullista tutkimuksiin perustuvaa valintaa.

"Natura 2000 -alueet ovat suunnittelun lähtökohta"

Natura 2000 -alueet huomioidaan suunnittelutavoitteissa kaupunkirakenteeseen kiinteästi liittyvinä luonto- ja virkistysalueina. Tosiasia on, että Natura-alueita ei ole perustettu virkistysalueiksi. Helsinki ei myöskään voi päättää alueiden kohtalosta.

Natura 2000 -alueille laadittavan hoito- ja käyttösuunnitelman mukaisten toimenpiteiden tavoitteena on turvata ja jopa parantaa alueen luontoarvoja. Uuden Porvoontien eteläpuolisten alueiden ainakin osittainen rakentamatta jättäminen on näiden tavoitteiden mukainen.

"Suunnittelualueella on rantaviivaa noin 24 km, josta on noin puolet Natura 2000 -alueilla tai muilla suojelualueilla. Tämän vuoksi tavoitteena on, että muita ranta-alueita on huomattavasti nykyistä enemmän yleisessä käytössä esimerkiksi venesatamina, uimarantoina ja rantapuistoina." Tässä on hyvin selkeästi kerrottu, mikä osa rannikosta on vapaata asukkaille virkistyskäyttöön.

2. Suunnittelun lähtökohtia

Valtakunnallisten alueiden käyttötavoitteet painottavat vahvasti luonto- ja kulttuuriarvoja. Niiden ja Helsingin tavoitteiden välillä on ristiriita. Helsingin erityistavoitteet painottuvat tiiviiseen rakentamiseen ja maisemallisesti raskaisiin julkisen liikenteen ratkaisuihin. Kuinka käy, kun alueella on näin ristiriitaiset käyttötavoitteet, kumpi visio on etusijalla?

Poimintoja Helsingin seudun erityistavoitteista:

Yhdyskuntarakenne:

Riittävän asuntotuotannon turvaamiseksi on varmistettava tonttimaan riittävyys

- Turvataanko tonttimaan luonnon, kulttuurimaiseman ja asukkaiden kustannuksella?
- Tarkoittaako se suojelualueiden ja niiden lähiympäristöjen käyttämistä rakennusmaaksi?

Mitoituksella tulee parantaa joukkoliikenteen toimintaedellytyksiä ja hyödyntämismahdollisuuksia.

- Mitä tarkoitetaan tässä mitoituksella?

Rakentaminen tulee ajoittaa siten, että mahdollisuudet joukkoliikenteen hyödyntämiseen varmistetaan.

- Mikä on järjestys käytännössä, ihmiset vai liikennetkaisu ensin?
- Asuinalueita ei tule suunnitella pelkästään joukkoliikenteen ehdoilla. Asetetut tavoitteet palvelevat nyt ensisijaisesti raideliikenteen etuja, eivät niinkään asukkaiden ja luonnon.

Liikennesuunnittelu

Metron rakentamista ei ole lopullisesti päätetty ja Helsingin tulisi selvittää myös rautatien rakentamista metron sijaan. Moottoritelinjausta seuraava junarata on todennäköisesti kuitenkin tulossa. Miksi alueelle tulisi rakentaa useita erilaisia raideliikennetkaisuja?

Raideliikenneverkostoa laajennettaessa on otettava huomioon ympäröivä alueidenkäyttö ja lähiympäristö, erityisesti asutus, arvokkaat luonto- ja kulttuurikohteet sekä maiseman erityispiirteet.

- Alueen maisemalliset erityispiirteet eivät kestä metron vaatimia raskaita maisemaa halkovia kisko-, silta- ja asemarakenteita. Alueelle tulevat liikennetkaisu tulisi pääosin keskittää jo olemassa olevien väylien yhteyteen. Esimerkiksi nykyisen tieverkon päällä tai vieritse kulkevat juna tai pikaraitiotie eivät tuhoa maisemaa yhtä raskaasti kuin metro.

On myös huomattava että kaukana keskustoista olevilta asuinalueilta liikutaan henkilöautoilla riippumatta joukkoliikenteen muodosta tai määrästä. Esimerkkejä löytyy esimerkiksi Mellunmäestä ja Vuosaaresta ja Itäkeskuksesta. Henkilöautoliikenteen lisääminen on ristiriidassa Helsingin päästötavoitteiden kanssa. Liikenteen ruuhkautumista lähialueilla ei ole selvitetty. Helsingillä ei ole vielä tarjota ainoatakaan autotonta asuinalueita asukkailleen, onko tätä selvitystä tehty?

Virkistys

On turvattava väestön tarpeiden edellyttämät ylikunnalliseen virkistyskäyttöön soveltuvat riittävän laajat ja vetovoimaiset alueet ja niitä yhdistävän viheralueverkoston jatkuvuus

- Kappaleessa ei mainita mistä alueista on kysymys? Natura-alueet eivät ole virkistysalueita ja on huomattava että ylikunnallinen virkistyskäyttö esimerkiksi Sipoonkorven kansallispuistoon lisää henkilöautoliikennettä alueella. Muodostettavaa Sipoonkorven kansallispuistoa ei tule myöskään käyttää perusteluna muualla olevien viheralueiden rakentamiseen.

Maakuntakaava.

Yksittäisen kunnan ryhtyessä laatimaan yleiskaavaa omalle alueelleen, ohjaava rooli on maakuntakaavalla, ei yhteisellä yleiskaavalla.

Ohjaava maakuntakaava johon yleiskaavaa tulee vertailla, on uudistuksen alla, joten yleiskaavan valmistelu tulisi ajallisesti yhteensovittaa maakuntakaavan kanssa.

Selvitykset.

- Kaikkia Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa mainittuja selvityksiä ei ole ollut saatavilla. Mm. rautatie- ja geologinen maaperäselvitys puuttuvat (Vuosaaren sataman rakennusaikaiset räjäytykset tuottivat yllätyksiä). Hiilijalanjätkiselvitys valmistui vasta vuoden 2011 alussa.

3. Vaikutusten arviointi

"Maanrakennuslaki 9 §

Vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvittävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia."

Vaikutelma on nyt se, että alueen suunnitteluun on lähdetty osin riittämättömin selvityksin. Kaavan valmisteluvaiheen on edettävä siten, että osallistumis- ja arviointisuunnitelma ja sen tulokset tulee olla käytössä ennen yleiskaavaluonnoksen tekoa. Kaavaluonnos lähtee nyt lausuntokierrokselle ilman osallistumissuunnitelman kommentteja. Miksi näin on tehty?

Östersundomia suunnittelevien toimikuntien ja ryhmien tulee edustaa jäsenistöltään laajempaa pohjaa. Tekniset asiantuntijat eivät yksin voi ohjata kaavoitusta. Tarvitaan asukkaita, kasvi- ja eläintieteilijöitä, sosiologeja jne.

Tehtyjen selvitysten tekijöiden puolueettomuus tulee taata, kuinka tämä asia on järjestetty?

Sidosryhmien mielipiteiden tulee olla tiedossa riittävän aikaisessa vaiheessa ja ne tulee ottaa huomioon suunnitelmien edetessä. Sen jälkeen otetaan huomioon alueella vaikuttavien kaavojen vaatimukset, valtakunnalliset alueiden käyttötavoitteet ja muu lainsäädäntö, esim. luonnonsuojelulaki.

Nykyiset asuinalueet, alueen asukkaat sekä heidän olosuhteensa poikkeuksellisen tilanteen aikana tulee ottaa vakavammin huomioon. Esimerkkeinä mm. vuosien rakennuskielto, epävarmuus kodista, sen säilymisestä, tonttien hinnankehitys, tuleva rakennustyömaaympäristö ym.

4. Osallistuminen ja tiedottaminen

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään toive asukkaiden osallistumisesta. Helsinki ei ole oma-aloitteisesti ottanut yhteyttä alueen asukkaisiin. Pieneltä ryhmältä kootut valikoidut mielipiteet eivät täytä tätä tarkoitusta. (sosiokulttuurinen selvitys liitosalueesta.) Asukkaita ei ole myöskään mukana suunnittelussa, miksi?

Alueen suunnitteluun liittyvät materiaalit tulisi olla nähtävillä myös itse alueella, esimerkiksi Helsingin hallinnoimissa kiinteistöissä, nyt matkaa asukkaille kertyy kymmeniä kilometrejä.

Östersundom-seura haluaa olla vahvasti mukana alueen suunnittelussa ja ehdottaa erillisen työryhmän perustamista jossa asukkaiden edustajat ovat mukana. Toimia asukasdemokratian edistämiseksi tulee voimakkaasti edistää asuinalueiden suunnittelussa. Tähän mennessä mahdollisuudet asukkaiden osallistumiseen ovat olleet heikot.

Östersundom-seura pitää tärkeänä alueen rakentamista luontoa, maisemaa, yhteisöä ja suojelualueita kunnioittaen. Seura on mielellään mukana ekologisen periaattein rakennetun ja toimivan alueen suunnittelussa. Ekologisuuden tulee näkyä myös asutuksen sopivuudessa ympäristöön niin muodon kuin sijainninkin suhteen. Seuran tavoitteena on Östersundom, jossa asukkaiden, uusien ja vanhojen, on hyvä jatkossakin asua.

Östersundom-seuran puolesta

Varapuheenjohtaja Tiina Auer ja

tiedottaja, hallituksen jäsen Anni Laakso, puh 0400 656 987, annilaakso@hotmail.com